

**JONÁŠ
ZBOŘIL**

Vertaald uit het Tsjechisch door Irma Pieper

FLORA

Opgedragen aan Marcela, Jindřiška en Johanka

WINTER

Dan zien we dat het een gezicht heeft.

De lippen gaan van elkaar als de flappen van een haptetje, maar ze brengen geen geluid voort. Sára schijnt met haar telefoon op de wirwar van vormen in de duisternis. We onderscheiden een paar ogen, we kijken of ons iets van een bewustzijn tegemoet fonkelt.

Het lichaam is klein en teer. We weten niet waar het begint en waar het eindigt, wat erbij hoort en wat niet. Wat kabels verstrengeld met uitlopers van struiken, in elkaar gedraaid als het snoer van een koptelefoon. Het lijkt een stuk vlees, of gewoon een vod. Het geeft een dierlijke lucht af.

- Kom, we gaan naar huis, Sára.

Sára zegt niets. Ze strekt haar hand uit in de duisternis. Ademt in, ademt uit.

Een eindje verderop is het leven normaal, maar hierbeneden strekt zich het niemandsland uit.

De Rimboe. Een vallei die hier door staalslakken is ontstaan, boven ons de ring van de snelweg, de spoorbrug, het prikkeldraadhek van de treinremise, overal afzettingen, verbodsborden en struikgewas.

Auto's zoeven met hoge snelheid boven ons langs, een goederentrein waar geen eind aan komt rolt langzaam over het spoor. Sára geeft me haar telefoon aan.

- Licht eens bij.

Ze trekt haar jas uit en spreidt die aarzelend uit over de plek waar ze denkt dat het lichaampje hangt. Ze slaat de beige wol eromheen en klopt er voorzichtig op met haar hand zodat die op zijn plaats blijft.

- Help even. We nemen het mee.

Als iemand ons hierbeneden ziet, lukt het ons nooit om weer boven te komen. We hadden allang thuis kunnen zijn.

De avond was geen succes. Er was frisse lucht nodig.

- Het zal je goeddoen. Beter dan jezelf blijven zitten opvreten, had ik tegen haar gezegd.

Een van ons bracht de plek ter sprake. Ze zouden de Rimboe weer hebben afgesloten. Dat doen ze elke keer bij een lekkage van het een of ander, of als er iemand verdwaalt of gewond raakt. Ze plaatsen versperringen en een paar dagen is het er een komen en gaan van brandweer, politie en lui van volksgezondheid. Dan verdwijnen ze weer alsof er niets is gebeurd.

Misschien wilden we er echt een kijkje nemen.

De alcohol had onze nieuwsgierigheid gewekt, of in elk geval onze malligheid. We waren druk in gesprek. Bereikten zo de stadsgrens, waar de straatverlichting eindigt en het verder alleen nog maar donker is. Een meer zonder water. Een toxische zone die zich als een ziekte naar de stad uitbreidt. Meestal heeft niemand het in de gaten - zoals dat met ziektes doorgaans het geval is.

Waar wij ons bevinden loopt een smal asfaltpadje langs de Rimboe. Overdag rijden er fietsers en lopen er mensen te joggen. Nu is er niemand. Geen zwaailichten te zien, loos alarm.

Alleen een wagen van het beveiligingsbedrijf.

Ergens voor ons doemen de koplampen op. Ik wil geen problemen, dus ik pak Sára's hand en trek haar mee.

Dan keert de auto en de koplampen blijven een hele tijd de duisternis van het verboden gebied in schijnen.

- Wie is daar? roept de bewaker.

- We kunnen beter gaan.

- Nee, wacht. Kijk.

Sára wijst naar beneden. Daar schommelt iets.

Na een poosje start de wagen, de lichten glijden langs de brugpijlers en dan zijn ze weg. Sára zet het op een drafje. De vangrails over en recht naar beneden.

Onder de brug weergalmt het geraas van de vrachtwagens als in een kerk.

Ik pak het ding bij de poten – of wat het ook mogen zijn. Ik voel dat ik een lichaam aanraak. Niet omdat het warm is, of beweegt, niets van dat alles, maar je weet het gewoon. Dat je iets levends in handen hebt.

– Trekken.

– Schiet op, je moet naar je toe trekken, zegt Sára.

We vechten met de struiken om het lichaampje los te krijgen. Takken, draden of zijn het haren worden afgerukt. Ik heb zin om een kreet te slaken van weerzin, maar niemand zou die hier horen, hij zou gewoon door de betonnen brugbuiken naar ons teruggekaatst worden.

Er klinkt een geritsel en het ding is los. Het is zo licht als nat papier.

Strompelend bereiken we de lichtkring van de bruglantaarn. We leggen het lichaampje in het bedje van Sára's jas. Het heeft niets van een mens of een dier. Er komen witte wolkjes uit onze monden.

We merken niet meteen dat de wagen van het beveiligingsbedrijf terug is. Ik bedek het lichaampje, doe alsof we dronken zijn, alsof we uit de buurt komen en al op het punt staan om af te nokken. Ik gooi het ding nonchalant over mijn schouders, we lopen de duisternis in. Naar boven kunnen we niet, nu niet meer.

We banen ons een weg door modder en dorre struiken, Sára zegt iets.

– Wat?

– Ik dacht dat het een kind was.

Het duurt even voor we het hek over zijn. We geven het lichaampje boven onze hoofden aan elkaar door.

Ik haal mijn jack open aan het gaas. Het ding glijdt in Sára's armen als een bult vuile was.

Het buitenhuisje van mijn oma, precies zoals het vroeger was. De sleutel ligt onder de bloempot. Binnen komt niets me bekend voor.

We kijken om ons heen, ik probeer me te herinneren waar de schakelaars zitten, ik wrik ze los met een stuk bestek. De kamer baadt ineens in een oud, geel licht - de elektriciteit doet het, vreemd genoeg. Sára heeft lakens gevonden.

- Nu nog een deken.

- Misschien in de andere kast?

Ze legt het lichaampje op het bed, het ligt er roerloos bij. Witte wolkjes komen uit Sára's mond.

- Maak je een vuurtje?

Ik laat een paar spaanders branden en leg er een houtblok bovenop.

Het vreemde ding is de hele tijd in mijn blikveld.

Het ziet er nu kleiner uit.

De iele stompjes van ledematen, de ingezakte borst, het gerimpelde gezicht. Vacht, huid en kabels. Vlees doorregen met stukken plastic. Uitlopers. Als ik er lang genoeg naar kijk zie ik er iets vertrouwds in. Iets wat ik zou kunnen kennen. Een dier, een kind. Dan valt mijn blik op de foto van mijn oma aan de muur. De gelijkenis van het ding met iets menselijks of levends is meteen weg.

Het is merkwaardig hoe goed het geheugen van je lichaam werkt. Aan de hand van een kaart zou ik de plek niet gevonden hebben. Ik had het onthouden uit de tijd dat de Rimboe nog geen naam had, nog niet zo groot en gril-
lig was. Toen de stad er geen aandacht aan schonk.

Nu verheft die zich er behoedzaam bovenuit en men be-
treedt het gebied alsof het een bijtende substantie is.

We liepen een tijdje door het donker, dieper de Rimboe in.

Het licht van de stad werd geleidelijk aan zwakker, het verdween uiteindelijk achter een muur van struiken en rommel. Toen kwamen we uit op een platgetreden pad. Mijn voeten herinnerden zich het zachte terrein. Opeens wisten ze waar ze heen gingen.

Sára had er niets op tegen. Naar huis konden we niet met dat ding. De bewaking zou ons meteen betrapt hebben. Er zouden alleen maar problemen van gekomen zijn.

De sleutel vinden en in het slot steken was een opluchting. Raar is het wel. Ik word hier omringd door herinneringen en heb er iets vreemds aan toegevoegd wat er niet tussen hoort.

- Kun je me niet even helpen?

Sára maakt een punt van een theedoek nat en houdt die tegen de mond van het ding. Ze behandelt het alsof het een pasgeboren baby is.

- Je moet je er niet zo overheen buigen. Straks doet het je nog iets. Of raak je ergens mee besmet.

Ze luistert niet naar me.

- Ik ga niet weg. Ik blijf bij je. Wees maar niet bang, fluistert Sára tegen het in de deken gewikkelde bundeltje. De borst van het ding gaat snel op en neer. Het ademt als een dier. Een jonge vogel. Of een heel erg toegetakelde, mismaakte puppy.

Een veldkatje. Zo noemde oma de kittens die zo gemangeld geboren werden dat de moederpoes ze verstootte.

- Ik ben bij je, zegt Sára opnieuw. Ze gaat naast het ding liggen en ondersteunt haar hoofd met haar hand.

De buffetkast, de bank en de kachel. Een tijdlang beweeg ik me door de kamer alsof ik weet wat ik te doen heb.

Ik loop gewoon willekeurig wat rond en blijf telkens staan als ik iets bekends tegenkom. Het ingelijste portret van mijn oma, haar jonge, ontoegankelijke gezicht met strak gekamd haar en opeengeperste lippen, de klok die het niet meer doet, de halfvergane poster met het stadscentrum zoals dat er vroeger uitzag.

In het dressoir vind ik een fles rum.

Ik schenk glazen in en geef er een aan Sára. Ze leeft een beetje op.

Het wordt warmer in het huisje. Sára slaat voorzichtig de donsdeken terug en bestudeert aandachtig het kleine lichaampje.

- Ze is gewoon onderkoeld. Ze komt er vast bovenop, zegt ze. Alsof het haar helemaal niet bezighoudt wat het eigenlijk voor ding is.

- Morgenochtend gaan we naar huis. We zullen waarschijnlijk thuis in quarantaine moeten. Of zoiets.

- Toe nou, zeg.

Dan staat ze op, een beetje aangeschoten. Ze kijkt om zich heen en inspecteert de slaapkamer alsof het een hotelkamer is.

- Ik ga naar bed en leg haar naast me, oké? Help je even dragen?

Dan vouwt ze haar kleren op en legt ze op de afgebladderde stoel. Ze maakt haar haar los.

Haar T-shirt doet me denken aan een ochtend in de stad. Het voelt als een jaar geleden.